

05. Dijital Okuryazarlık Yetkinlikleri: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma¹

Raşide ERDOĞAN YILMAZ²

APA: Erdoğan Yılmaz, R. (2024). Dijital Okuryazarlık Yetkinlikleri: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (43), 106-119. **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14539968>

Öz

Dijital okuryazarlık, üniversitelerde eğitim gören öğrencilerin akademik ve sosyal yaşantılarında başarılı olmaları için 21. yüzyılda sahip olunması gereken bir yetkinliktir. Dijital okuryazarlık yetkinliklerinin ölçülmesine dair araştırma yapmak da bireylerin dijital dünyada etkin, güvenli ve etik bir şekilde var olmalarını sağlamak açısından kritik önem taşımaktadır. Bu çalışmada, ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerini belirli değişkenler açısından ölçmek amaçlanmaktadır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle desenlenmiştir. Dijital Okuryazarlık Ölçeği çevrim içi ortamda basit tesadüfi (rastgele) örnekleme yöntemiyle 302 katılımcıya uygulanmıştır. Araştırma kapsamında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devrek Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerinin dijital okuryazarlık puanları katılımcıların cinsiyetlerine, sınıflarına, bölümlerine, günlük ortalama sosyal medya kullanım süresine, en sık kullandıkları sosyal medya uygulamasına, sosyal medyayı kullanım amaçlarına ve sahip oldukları dijital araç/araçlarına göre farklılık gösterip göstermedikleri incelenmiştir. Parametrik testler çalışmanın verilerini analiz ederken kullanılmıştır. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine bağlı olarak ölçek düzeylerinde görülen istatistiksel farklılıkları belirlemek üzere tek yönlü varyans, bağımsız gruplar t-testi ve yine parametrik testlerden olan post hoc (Tukey, LSD) analizleri kullanılmıştır. Bulgular meslek yüksekokulu öğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinliklerinin yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Ön lisans öğrencilerinin cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenleri ile dijital okuryazarlık yetkinliklerinin alt boyutları arasında istatistiksel olarak saptanan anlamlı farklılık görülmektedir. İncelenen veriler tartışılmış ve araştırma kapsamında gelecekteki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Dijital Okuryazarlık, Dijital Yetkinlik, Yeni Medya,

¹ **Beyan (Tez):** Bu makale "Yabancı Dil Olarak Mesleki Türkçenin Öğretiminde İhtiyaç Analizi: Tıp" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı - Turnitin, Oran: % 9

Etik Şikâyeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 03.08.2024-**Kabul Tarihi:** 20.12.2024-**Yayın Tarihi:** 21.12.2024; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14539968>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı / PhD Student, Sakarya University, Institute of Social Sciences, Department of Communication Sciences (Sakarya, Turkey), eposta: rasideerdogan@hotmail.com, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-2950-3184>, **ROR ID:** <https://ror.org/04ttnw109>, **ISNI:** 0000 0001 0682 3030, **Crossref Funder ID:** 501100004473

Digital Literacy Competencies: A Research On Devrek Vocational School Students³

Abstract

Digital literacy is a must-have competence in the 21st century for university students to be successful in their academic and social lives. Conducting research on measuring digital literacy competencies is also critical to ensure that individuals exist effectively, safely and ethically in the digital world. This study aims to measure the digital literacy competency levels of associate degree students in terms of certain variables. The study was designed with the survey model, one of the quantitative research methods. The Digital Literacy Scale was applied to 302 participants online using simple random sampling method. Within the scope of the research, the digital literacy scores of the students studying at Zonguldak Bülent Ecevit University Devrek Vocational School were determined according to the participants' gender, grades, departments, average daily social media usage time, the social media application they use most frequently, their purpose of using social media and the digital tool(s) they own. It was examined whether they differed or not. Parametric tests were used when analyzing the data of the study. One-way variance, independent groups t-test and post hoc (Tukey, LSD) analyses, which are also parametric tests, were used to determine the statistical differences seen in the scale levels depending on the descriptive characteristics of the participants. The findings revealed that the digital literacy competencies of vocational school students are at a high level. There is a statistically significant difference between the gender, department and class variables of associate degree students and the sub-dimensions of digital literacy competencies. The data examined were discussed and suggestions were made for future studies within the scope of the research.

Keywords: Digital Literacy, Digital Competence, New Media,

³ **Statement (Thesis):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.
Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.
Funding: No external funding was used to support this research.
Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.
Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.
Similarity Report: Received – Turnitin, Rate: %9
Ethics Complaint: editor@rumelide.com
Article Type: Research article, Article Registration Date: 03.08.2024-Acceptance Date: 20.12.2024-Publication Date: 21.12.2024; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14539968>
Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Bilgi ve iletişim alanlarındaki teknolojilerin hızlı evrimi, dijital okuryazarlığı modern toplumun vazgeçilmez bir yetkinliği haline getirmiştir. Zira dijital okuryazarlık yetkinlikleri, teknolojik bilgi iletişim sistemlerini öğrenmeyi etkili bir şekilde kapsamasının yanı sıra, bireylerin kişisel gelişime katkı sağlayan, hayatın çeşitli alanlarında sorunları çözmesine yarayan, toplumsal katılım ve üretimi desteklemesiyle birlikte istismar, kötü muamele ve siber zorbalık gibi istenmeyen durumlardan korunma, teknolojilerin güvenli, yasal ve etik kullanım kabiliyetlerini içerir (Bingöl, 2022; Özerbaş & Kuralbayeva, 2018; Sağıroğlu vd., 2020). Özellikle yaygınlaşan dijital yeniliklerle birlikte, insanlar istedikleri zaman istedikleri bilgiye erişebilir hale gelmiştir. Buna rağmen gerçeklerin önemini yitirmesi, her türlü yanıltıcı, sahte veya yanlış bilgilerin küresel düzeyde, hızla ve kontrolsüzce yaygınlaşmasında, hakikatin yitirilmesinde ve dezenformasyonun artmasında söz konusu dijital teknolojilerle hayatımıza giren yeni medya araçlarının oluşturduğu kültürel iklimin payı büyüktür. Toplumsal düzeyde dijital okuryazarlığın artırılması, bireylerin dijital dünyada karşılaşabilecekleri zorluklara hazırlıklı olmalarını ve dijital kaynakları bilinçli bir şekilde kullanmalarını, bireylerin tüketici rolünün ötesinde, aynı zamanda içerik oluşturan, eleştirel düşünür ve dijital vatandaş olarak etkin rol almalarını sağlayacaktır. Dolayısıyla kamu sektörü, özel sektördeki şirketlerle işletmeler, sivil toplum organizasyonları, gönüllü kuruluşlar ve hükümet ortaklığında çalışarak hedefe ulaşmak için kapsamlı ve etkili dijital okuryazarlık stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Dijital olanakların süreç içerisinde verimli biçimde kullanılması ve kontrol edilmesi, toplumsal gelişim ve inovasyonun temelini oluşturacaktır.

Dijital okuryazarlığına uluslararası alandaki örnekleriyle benzer nitelikte Türkiye’de de kamu, akademik alan ve iş çevresi tarafından sürekli artan bir ilgi ve takdir söz konusudur. Bu artan ilgi, dijital çağın gerekliliklerine uyum sağlama çabalarının bir göstergesidir. Dijital okuryazarlık kavramı Hobbs’e (2010) göre, “internet ortamlarında doğru bilgileri ve materyalleri doğru yöntemlerle ve doğru amaç için kullanabilmektir”. Dijital ortamların özellikle çocukların ve gençlerin mahremiyetleri ile fiziksel ve psikolojik güvenlikleri açısından sağlıklı gelişimlerine yönelik endişe verici durumlara karşı karşıya gelebilmekteler. İnterneti de eğitim amaçlı olarak doğru kullanabilmeleri için bilginin bu ortamlarda nasıl inşa edildiğini, arka planda ne tür bir bakış açısını temsil ettiğini doğru şekilde kavramaları gerektiğine vurgu yapılmak elzemdir. Bu çerçevede, öğrencilerin ve vatandaşların dijital okuryazarlık seviyelerini ölçmek ve geliştirme noktasında birçok çalışma, araştırma ve projeler faaliyete geçirilmektedir. Ortaklaşa yürütülen bu çalışmalar, dijital okuryazarlığın yaygınlaştırılması ve toplumsal bilincin güçlendirilmesi açısından hayati öneme sahiptir. Ayrıca dijital okuryazarlık düzeyinin toplumsal düzeyde artırılmasına ve dijital çağda karşılaşılan zorluklarla daha aktif biçimde başa çıkılmasına olanak tanıyacağı düşünülmektedir.

Gerçekleştirilen çalışmada farklı bölümlerden meslek yüksekokulu öğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerini belirlemek hedeflenmiştir. Araştırma kapsamında öncelikle dijital okuryazarlık kavramının kısaca tanımı yapılmıştır. Daha sonra dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerinin ölçülmesine ilişkin bulgulara değinilmiştir. Bunu takiben, çalışmanın soruları, dijital okuryazarlık yetkinliklerinin teorik çerçevesine dayanarak formüle edilmiştir. Son olarak çalışmanın sonuçları paylaşılmış ve tartışılmıştır.

Literatür

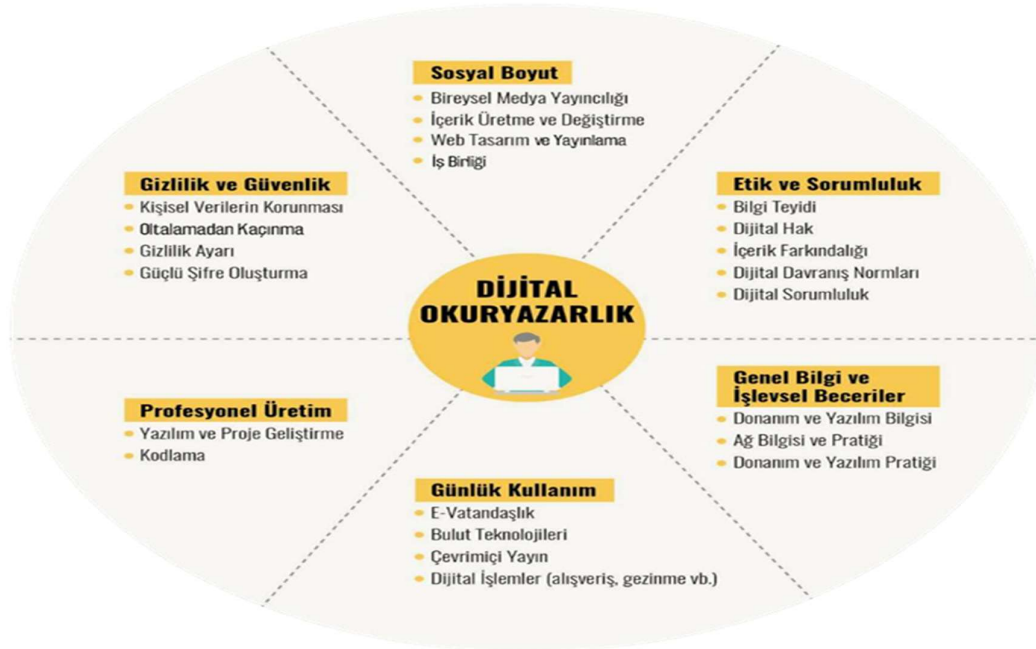
Literatür tarandığında, ulusal ve uluslararası düzeyde okuryazarlık ve dijital okuryazarlık konularında pek çok uygulamalı ve teorik araştırmanın yapıldığı anlaşılmaktadır (Özbay ve Özdemir, 2014; Prior vd.,

2016; Yontar, 2019; Ertaş, Kiraç & Demir, 2019; Yeşildal ve Kaya, 2021; Kurtdaş, 2021, şahin vd., 2022). Çünkü dijital okuryazarlık; ekonomik, kişisel, sosyal ve kültürel düzeyde hayatın her alanını kapsamlı bir Şekilde etkilemektedir. Dijital okuryazarlık çeşitli teknolojileri, interneti bilinçli ve doğru Şekilde kullanma, güvenilir bilgiye ulaşma, bilgiyi üretme, yaymanın yanında teknoloji hakkında bilgi edinme ve eğitim faaliyetlerinde verimli bir biçimde kullanma yetisini içerir (Hamutoğlu vd. 2017). 21. yüzyıl insanı da dijital okuryazarlık becerileri kapsamında değerlendirilen bu yetkinlikleri kazanmalıdır. Eshet-Alkalai (2004) da bu konunun önemin dair dijital okuryazarlık dijital çağda "hayatta kalma becerisi" olarak ifade etmiştir. Sönmez ve Gl (2014), modern çağda karşılaşılan dijital problemlerle başa çıkılabilmesi için bireylerin dijital okuryazarlık bilişsel yetkinliklerine ihtiyaç duyduğuna vurgu yapmaktadır. Dijital okuryazarlıkta sahip kişiler, teknolojiyi kullanarak kişisel gelişimlerine katkı sağlar ve topluma aktif olarak katılımla üretim süreçlerini destekleyecek yetkinliklere sahiptir (Acar, 2015). Ayrıca gelişmiş analitik düşünme becerileri sayesinde hayatın herhangi bir alanında karşılaştıkları toplumsal sorunlara rasyonel yaklaşımlar sergileyerek çözüm üretebilirler (Elçi, 2015).

Günümüzde, niversite eğitimi gören öğrencilerin büyük bir kısmının yaşamlarının merkezinde akıllı telefonlar, online platformlar, sosyal mecralar ve bunları destekleyen internet bulunmaktadır. Aynı zamanda gerek gündelik gerekse akademik yaşamı kolaylaştıran pek çok işlem de dijital araçlar ve internet aracılığıyla yapılmaktadır. Günümüz dijital dünyasında, bireylerin farklı Őartlara entegre olabilmesi adına gerekliliği öngörülen temel bilgi, yetenek ve yetkinliklerle donatılması zorunludur. İnternette birlikte teknoloji ürünlerinin ve sosyal medya platformlarının güvenli, etkili ve bilinçli kullanımı için kullanıcıların dijital okuryazarlık bilgi ve yetkinliklerinin yeterince yüksek seviyede olması beklenmektedir. "Dijital Okuryazarlık, kişilerin dijital materyallere ve bilgi kaynaklarına erişme, bu araçları tanımlama, dikkatlice yönetme, başarılı Şekilde entegre etme, değerlendirme, derinlemesine analiz etme, sentezleme, zgn bilgiler ve medya ifadeleri oluşturma, diğer bireylerle iletişim sağlama, dijital araçlar ve imkanlarından etkin faydalanma bilinci, tutumu ve yetisidir (Martin, 2005)". Bayrakcı'ya (2019) göre ise dijital okuryazarlık "dijital yeterliliklerin bütünüdür" ve Őunları içerir:

- Öğrenmeden sorunları çözmeye, eğlenceden iletişim kurma faaliyetlerine, vatandaşlık uygulamalarından özel alana kadar pekçok alanda dijital teknolojileri doğru ve güvenli kullanmayı,
- Dijital teknolojiler üretmek ve işbirliği sağlamak,
- Dijital teknolojileri ve süreci etkin değerlendirmek,
- Dijital teknolojilere dair farkındalık ve sorgulayıcı bir perspektif ortaya koymak,
- Dijital teknolojilere yönelik bilişsel, sosyal ve teknik yetkinlikleri geliştirmek.

"Dijital yetkinliklerin bütünü" Şeklinde dijital okuryazarlık tanımlayan Bayrakcı ve Narmanlıoğlu (2021), bu geniş kapsamlı tanımlaşı aşağıda yer alan modelle açıklamaktadır.

Şekil 1: Dijital Okuryazarlık

Metodoloji ve Yöntem

Çalışmada ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerini belirli değişkenler açısından ölçmek amaçlanmaktadır. Yapılan bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle desenlenmiştir. "Tarama modelleri, geçmişte ya da hala var olan bir durumu var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışılır" (Karasar, 2004).

Literatür taraması kapsamında araştırmanın problem cümlesi, "Ön lisans programlarında okuyan öğrencilerin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeyleri nedir?" şeklinde oluşturulmuştur. Bu temel araştırma sorusu bağlamında ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemek için şu sorulara yanıt aranmıştır: Dijital okuryazarlık düzeyleri ön lisans öğrencilerinin sahip oldukları bireysel değişkenler açısından istatistiksel anlamlılık taşıyan bir farklılık bulunmakta mıdır? Ön lisans öğrencilerin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeyleri onların a. cinsiyetleri, b. sınıfları, c. bölümleri, d. günlük ortalama sosyal medya kullanım süresi, e. en sık kullandıkları sosyal medya uygulaması, f. sosyal medyayı kullanım amaçları ve g. sahip oldukları dijital araç/araçları açısından anlamlı bir fark oluşmakta mıdır? Araştırma sorularına ilişkin bulgular aşağıda paylaşılmaktadır.

Araştırmaya Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devrek Meslek Yüksekokulunda 2023- 2024 eğitim öğretim bahar yarıyılında öğrenim gören 302 öğrenci katılmıştır. Örneklem yöntemlerinden ise basit tesadüfi (rastgele) yöntemiyle veriler toplanmıştır. Bayrakçı ve Narmanhoğlu (2021) tarafından 29 maddelik ve altı alt kategori (Etik ve Sorumluluk, Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler, Günlük Kullanım, Profesyonel Üretim, Gizlilik ve Güvenlik, Sosyal Boyut) olarak geliştirilen Dijital Okuryazarlık Ölçeği (DOYÖ) veri toplama aracı olarak işlev görmüştür. Tersten puanlanan maddenin bulunmamasıyla

birlikte araştırmada 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır ve Kesinlikle katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) seçenekleri içermektedir. 29 maddeden toplanan toplam puan 29 (29x1) ile 145 (29x5) arağındadır. Alınan puanların değerlendirilmesiyle okuryazarlık yetkinlik düzeyleri 1,62-3,07 Düşük/Kötü; 3,08-3,62 Orta Altı/Zayıf; 3,63-4,17 Orta; 4,18-4,72 Orta Üstü/İyi; 4,73-5,00 Yüksek/Çok İyi olarak sıralanmıştır (Bayrakcı ve Narmanlıoğlu, 2021).

Araştırmaya katılımın tamamen gönüllük esasına dayalı olduğu, ölçek formunda paylaşılmıştır. Çalışma sonucunda toplanan veriler elektronik ortamda IBM SPSS Statistics for Windows, Version 22.0 (SPSS INC., Chicago, IL, USA) istatistik analiz programı vasıtasıyla incelenmiştir. Verilerin analiz ederken aritmetik ortalama, standart sapma ve minimum-maksimum gibi betimsel istatistiklerle birlikte bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerine başvurulmuştur.

Bulgular

Araştırmaya dahil olan ön lisans öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerini belirlemek adına frekans ve yüzde analizlerinden; ölçeğin değerlendirilmesinde ise ortalama ve standart sapma istatistiklerinden istifade edilmiştir. Katılımcıların demografik profiline ilişkin genel bir bakış, Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1'e göre katılımcıların yüzde 54,6'sının kadın; yüzde 66,2'sinin 1. sınıfta öğrenim gören, %26,8 ile en fazla yabancı diller ve kültürler programında öğrenim gören öğrenciler olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %44,4'ünün günde ortalama 4-6 saat arasında internet kullandığı; en sık kullanılan sosyal medya uygulamasının %70,2 ile instagram olduğu; sosyal medyayı en fazla eğlence ve bilgilendirme amacıyla kullandıkları; sahip olduğu dijital araçlara göre %99,3'ünün akıllı telefona sahip olduğu tespit edilmiştir.

Değişken	Gruplar	Frekans (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	137	45,4
	Kadın	165	54,6
Sınıf	1. Sınıf	200	66,2
	2. Sınıf ve Üzeri	102	33,8
Bölüm	Bilgisayar Teknolojileri	51	16,9
	El Sanatları	10	3,3
	Muhasebe ve Vergi	17	5,6
	Mülkiyet Koruma ve Güvenlik	45	14,9
	Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri	56	18,5
	Ulaştırma Hizmetleri	42	13,9
	Yabancı Diller ve Kültürler	81	26,8
Günde ortalama kaç saat internet kullanıldığı	3 Saat ve Altı	103	34,1
	4-6 Saat	134	44,4
	6 Saat ve Üzeri	65	21,5
En sık tercih edilen sosyal medya platformu	Instagram	212	70,2

	Tiktok	16	5,3
	X (Twitter)	22	7,3
	Youtube	43	14,2
	Diğer	9	3,0
	Sosyalleşme	175	57,9
	Bilgilenme	190	62,9
	Eğlence	216	71,5
Sosyal medyayı kullanım amaçları*	İçerik Paylaşma	77	25,5
	Alışveriş	139	46,0
	Haberleşme	151	50,0
	Resmi Hizmetler	47	15,6
	Akıllı Telefon	300	99,3
Hangi dijital araçlara sahip olduğu*	Tablet	48	15,9
	Bilgisayar	132	43,7

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Değişkenleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

*Birden fazla seçilen maddeler

Araştırmada değişkenlerinin normal dağılıma uygunluk durumunu saptamak için Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) kriterleri üzerinde çalışma yapılmıştır. Değişkenlerin basıklık çarpıklık değerlerine dair bulgular Tabachnick ve Fidell (2013)'ün ölçütlerine göre +1.5 ile -1.5, George ve Mallery'e (2010) göre ise +2.0 ile -2.0 aralığındaki değerler normal dağılımı göstermektedir. Bu kriterlere göre değişkenlerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Bununla birlikte verilerin analizinde parametrik yöntemler kullanılmıştır.

Analizlerde ölçek toplam puanının aritmetik ortalaması olan 3,72 değeri DOY Puanı olarak adlandırılmıştır. Her faktörün aritmetik ortalaması ilgili faktörün ölçek puanını göstermektedir. Güvenirlik analizi yapıldığında ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı 0.949 olarak saptanmıştır. Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri ölçeğin alt boyutları için değerlendirildiğinde; etik ve sorumluluk boyutunun $\alpha=0,934$; genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutunun $\alpha=0,872$; günlük kullanım boyutunun $\alpha=0,841$; profesyonel üretim boyutunun $\alpha=0,794$; gizlilik ve güvenlik boyutunun $\alpha=0,889$ ve sosyal boyutunun $\alpha=0,815$ olduğu tespit edilmiştir. Tablo 2'de DOY ölçeği çerçevesindeki verilere dair betimsel istatistikler yer almaktadır.

	Ort	Ss	Min.	Maks.	Alpha	Basıklık	Çarpıklık
Dijital Okuryazarlık (Total Score)	3,726	0,791	1,030	5,000	0,949	0,787	-0,788
Etik ve Sorumluluk	4,069	0,984	1,000	5,000	0,934	1,265	-1,427
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	3,420	1,014	1,000	5,000	0,872	-0,626	-0,275
Günlük Kullanım	3,891	0,884	1,000	5,000	0,841	0,528	-0,868

Profesyonel Üretim	2,942	1,266	1,000	5,000	0,794	-1,001	0,114
Gizlilik ve Güvenlik	4,090	0,971	1,000	5,000	0,889	0,773	-1,145
Sosyal Boyut	3,368	1,062	1,000	5,000	0,815	-0,513	-0,392

Tablo 2. DOYÖ ve Alt Boyutlarına Dair Betimsel Değerler

Not: N=302

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

DOY puanı ve ölçeğin alt boyutların puanlarının değerlendirilmesi sonucunda; gizlilik güvenlik 4,09, etik ve sorumluluk 4,06 ve günlük kullanım 3,89 aritmetik ortalamaları DOY aritmetik ortalamasından daha yüksek seviyededir. Ek olarak genel bilgi ve işlevsel yetkinlik boyutun 3,42, sosyal boyutun 3,36 ve en az ortalama değer ile profesyonel üretim boyutunun 2,94 değeriyle DOY puanı ortalamasından düşük olduğu saptanmıştır. Bu durumla ön lisans öğrencilerinin profesyonel üretim, iş birliği, teknik ve bilişsel ve teknik becerilerinin daha düşük seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Diğer bir bulgu ise dijital teknolojilerinin günlük hayatta sorumluluk bilinciyle güvenli bir şekilde kullanım yetkinliklerinin ortalamannın üzerinde olduğu sonucuna varılmıştır.

DOY puanları katılımcıların sahip oldukları çeşitli değişkenler bazında analiz edilmiştir.

- Araştırmaya dahil edilen katılımcıların dijital okuryazarlık yetkinlik puanlarının “Cinsiyet”, “Sınıf” “Bölüm/Program”, “Sosyal medyada günlük ortalama ne kadar vakit harcadıkları” ve “En sık kullandıkları sosyal medya uygulaması” değişkeni bakımından istatistiksel fark gözlemlenmiş midir?

Demografik Özellikler	n	Dijital Okuryazarlık Toplam Genel	Etik ve Sorumluluk	Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Günlük Kullanım	Profesyonel Üretim	Gizlilik ve Güvenlik	Sosyal Boyut
Cinsiyet		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Erkek	137	3,694±0,810	3,927±1,090	3,545±1,000	3,809±0,875	3,051±1,240	4,006±1,003	3,349±1,051
Kadın	165	3,753±0,777	4,186±0,871	3,316±1,017	3,960±0,888	2,852±1,283	4,161±0,941	3,383±1,074
t=		-0,642	-2,295	1,962	-1,477	1,366	-1,384	-0,283
p=		0,521	0,025	0,051	0,141	0,173	0,167	0,777
Sınıf								
1. Sınıf	200	3,667±0,829	3,976±1,058	3,374±1,018	3,808±0,943	2,940±1,261	4,029±1,038	3,353±1,063
2. Sınıf ve Üzeri	102	3,843±0,700	4,249±0,793	3,510±1,005	4,054±0,731	2,946±1,282	4,211±0,815	3,397±1,066
t=		-1,840	-2,296	-1,100	-2,300	-0,039	-1,545	-0,344
p=		0,067	0,012	0,272	0,013	0,969	0,096	0,731

Tablo 3: Değişkenlere Göre DOY Puanları Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3'e bakıldığında katılımcıların cinsiyetleri açısından dijital okuryazarlık yetkinlik düzeyleri, erkeklerin etik ve sorumluluk puanları ($x=3,927$), kadınların etik ve sorumluluk puanlarından ($x=4,186$) düşük bulunmuştur ($t=-2,295$; $p=0.025<0.05$; $d=0,265$; $\eta^2=0,017$). Ölçeğin genel toplam puanında ve diğer alt botutlarında ön lisans öğrencilerinin cinsiyetine göre anlamlı farklılığın yer almadığı görülmektedir ($p>0.05$).

1. Sınıf olanların etik ve sorumluluk puanları ($x=3,976$), 2. Sınıf ve üzeri olanların etik ve sorumluluk puanlarından ($x=4,249$) düşük bulunmuştur ($t=-2,296$; $p=0.012<0.05$; $d=0,279$; $\eta^2=0,017$). 1. Sınıf olanların günlük kullanım puanları ($x=3,808$), 2. Sınıf ve üzeri olanların günlük kullanım puanlarından ($x=4,054$) düşük bulunmuştur ($t=-2,300$; $p=0.013<0.05$; $d=0,280$; $\eta^2=0,017$). Öğrencilerin dijital okuryazarlık toplam genel, genel bilgi ve işlevsel yetkinlikler, profesyonel üretim yetkinlik, gizlilik ve güvenlik, sosyal boyut puanları sınıfa göre anlamlı istatistiksel fark göstermemektedir ($p>0.05$).

Demografik Özellikler	N	Dijital Okuryazarlık Toplam Genel	Etik ve Sorumluluk	Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Günlük Kullanım	Profesyonel Üretim	Gizlilik ve Güvenlik	Sosyal Boyut
Bölüm		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
-Bilgisayar Teknolojileri	51	3,955±0,676	4,135±0,870	3,922±0,834	3,941±0,735	3,510±0,951	4,201±0,771	3,691±0,916
-El Sanatları	10	3,710±0,701	4,471±0,610	3,100±1,161	4,000±0,786	1,950±0,798	4,375±0,748	3,075±0,842
-Muhasebe ve Vergi	17	3,905±0,670	4,177±0,760	3,765±0,715	4,049±0,669	3,382±1,352	4,074±0,926	3,515±1,084
-Mülkiyet Koruma ve Güvenlik	45	3,648±0,760	3,987±1,092	3,267±0,950	3,756±0,854	2,822±1,109	4,106±1,073	3,417±0,841
-Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri	56	3,495±0,844	3,885±1,155	3,143±1,074	3,750±0,934	2,741±1,228	3,786±1,069	3,040±1,131
-Ulaştırma Hizmetleri	42	3,626±0,977	3,935±1,198	3,377±1,029	3,738±1,144	3,060±1,478	4,060±1,107	3,143±1,268
-Yabancı Diller ve Kültürler	81	3,803±0,732	4,196±0,790	3,370±1,039	4,066±0,834	2,759±1,321	4,207±0,892	3,485±1,056
F=		2,009	1,083	3,672	1,303	3,939	1,387	2,415
p=		0,064	0,372	0,002	0,256	0,001	0,219	0,027
PostHoc=				1>2, 1>4, 1>5, 3>5, 1>6, 1>7 (p<0.05)		1>2, 3>2, 4>2, 6>2, 1>4, 1>5, 1>7 (p<0.05)		1>5, 7>5, 1>6 (p<0.05)
Günde Ort. Kaç Saat İnternet								

Kullanıldığı								
-3 Saat ve Altı	103	3,651±0,858	3,952±1,082	3,369±0,990	3,769±0,931	2,956±1,217	3,988±1,078	3,381±1,048
-4-6 Saat	134	3,723±0,773	4,087±0,952	3,398±1,011	3,893±0,845	2,944±1,261	4,084±0,927	3,347±1,104
-6 Saat ve Üzeri	65	3,853±0,711	4,215±0,869	3,546±1,062	4,082±0,864	2,915±1,368	4,265±0,866	3,389±1,013
F=		1,299	1,483	0,664	2,533	0,021	1,640	0,046
p=		0,274	0,229	0,516	0,081	0,979	0,196	0,955
En Sık Tercih Edilen Sosyal Medya Platformu								
-Instagram	212	3,705±0,825	4,047±1,018	3,358±1,024	3,863±0,936	2,981±1,273	4,072±1,025	3,381±1,088
-Tiktok	16	3,709±0,488	4,366±0,567	3,240±0,834	3,896±0,574	2,406±1,158	4,219±0,785	3,125±0,780
-Twitter	22	3,917±0,637	4,234±0,899	3,705±0,930	4,129±0,690	3,205±1,212	4,193±0,805	3,443±1,088
-Youtube	43	3,677±0,797	3,927±0,994	3,558±1,073	3,833±0,831	2,802±1,282	3,977±0,888	3,320±0,998
-Diğer	9	4,042±0,717	4,318±0,841	3,852±0,856	4,241±0,662	3,000±1,275	4,583±0,586	3,528±1,271
F=		0,760	0,912	1,374	0,847	1,142	0,877	0,315
p=		0,552	0,457	0,243	0,496	0,337	0,478	0,868

Tablo 4: Değişkenlere Göre DOY Puanları Anova ve Post Hoc (Tukey, LSD) Analiz Sonuçları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Öğrencilerin genel bilgi ve işlevsel yetkinlik puanları bölümlerine göre anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($F=3,672$; $p=0,002<0,05$; $\eta^2=0,069$). Farkın nedeni bölümü bilgisayar teknolojileri olanların genel bilgi ve işlevsel beceriler puanlarının bölümü otel lokanta ve ikram hizmetleri, el sanatları, ulaştırma hizmetleri, mülkiyet koruma ve güvenlik, muhasebe ve vergi ve yabancı diller ve kültürler olanların genel bilgi ve işlevsel beceriler puanlarından yüksek düzeyde olmasıdır ($p<0,05$).

Çalışma bulgularından diğeri de öğrencilerin profesyonel üretim puanlarının öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı farklılık göstermesidir ($F=3,939$; $p=0,001<0,05$; $\eta^2=0,074$). Bu sonuçlar muhasebe ve vergi, mülkiyet koruma ve güvenlik ile ulaştırma hizmetleri bölümü öğrencilerinin profesyonel üretim puanlarının, el sanatları bölümü öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu göstermektedir ($p<0,05$). Ayrıca bulgular ışığında, bilgisayar teknolojileri bölümü öğrencilerinin profesyonel üretim puanlarının, mülkiyet koruma ve güvenlik, el sanatları, yabancı diller ve kültürler ile otel, lokanta ve ikram hizmetleri bölümlerine mensup öğrencilerin puanlarından anlamlı bir üstünlük taşıdığı belirlenmiştir ($p<0,05$).

Öğrencilerin sosyal boyut puanları bölüme göre anlamlı bir farklılık arz etmektedir ($F=2,415$;

$p=0.027<0.05$; $\eta^2=0,047$). Farkın nedeni bölümü bilgisayar teknolojileri olanların sosyal boyut puanlarının otel lokanta ve ikram hizmetleri ile ulaştırma hizmetleri bölümünde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olmasıdır ($p<0.05$). Diğer fark ise bölümü yabancı diller ve kültürler olanların sosyal boyut puanlarının otel lokanta ve ikram hizmetleri bölümü öğrencilerinin puanlarından yüksek seviyede olmasıdır ($p<0.05$). Buna karşılık diğer alt boyutlarda öğrencilerin bölüm değişkeninin etkili olmadığı belirtilebilir ($p>0.05$).

Araştırma bulgularına ek olarak öğrencilerin dijital okuryazarlık toplam, etik ve sorumluluk, genel bilgi ve işlevsel beceriler, günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve güvenlik, sosyal boyut puanları günde ortalama kaç saat internet kullanıldığına ve kullanımı en sık sosyal medya uygulaması tercihlerine göre anlamlı farklılığın olmadığına dair tespitler yapılmıştır ($p>0.05$).

Sonuç ve Tartışma

Dijital araçların gelişmesi ve internet kullanımının artmasıyla bireylerin dijital araç ve platformlarda geçirdikleri zaman artmıştır. Bu platformlar eğitimden iş ilişkilerine, sosyal etkileşim ve eğlenmeden iletişime kadar çeşitli amaçlarla sıkça tercih edilmektedir. Bireylerin yaşamlarını kolaylaştıran dijital ortam ve araçlarının nasıl etkin bir şekilde kullanılacağını öğrenme, kullanırken de güvenli, doğru ve bilinçli kullanabilme becerisi dijital yaşamın temel bir gerekliliğidir. Sayısız hizmetin (kamuya ait işlemler, bankacılık işlemleri, vb.) günümüzde dijital araç ve ortamlarda sunulması, kullanıcıların çeşitli amaçlar için vakitlerinin çoğunu çevrim içinde geçirmesi aynı zamanda dijital toplumun bilinçli bir parçası olabilmesi onların dijital okuryazarlık yetkinlikleriyle donatılması gerekliliğini vurgular niteliktedir (Gültekin ve Özel, 2024). Bundan dolayı dijital okuryazarlık yetkinliklerinin ölçülmesine dair araştırma yapmak, bireylerin dijital dünyada etkin, güvenli ve etik bir şekilde var olmalarını sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerini belirli değişkenler açısından ölçmektir. Bulgulara göre ön lisans öğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuç ile paralel olarak farklı kültürlerde farklı örneklem gruplarıyla yapılan önceki çalışmalarda da benzer bulgular elde edilmiştir (Özerbaş ve Kuralbayeva, 2018; Çelikkaya ve Köşker, 2023).

Çalışmanın başka bir alt problemi olan ön lisans öğrencilerinin cinsiyetinin dijital okuryazarlık yetkinlik seviyelerinde anlamlı bir fark meydana getirip getirmediği istatistiksel analizler ışığında sorgulanmıştır. Gerçekleştirilen çalışmanın bulgularının benzerliği açısından Aksoy vd., (2021), Sarıkaya (2019), Özden (2018), Gökçearsan ve Bayır (2011)'in araştırmalarında cinsiyet ile dijital okuryazarlık yetkinliklerinde anlamlı farklılığa ulaşamamıştır. Araştırma verilerince katılımcıların dijital okuryazarlıklarında farklılık gözlemlenememesi erkek ve kadınlardaki yüksek farkındalık seviyelerinden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Buna karşılık katılımcıların cinsiyetinin bir alt boyutta etkili olduğu anlaşılmıştır. Erkeklerin etik ve sorumluluk puanları kadınların etik ve sorumluluk puanlarından düşük bulunmuştur.

Araştırma bulgularıyla örtüşen farklı bir çalışma analizinde katılımcıların dijital okuryazarlık yetkinlik düzeyleri, eğitim aldıkları sınıf seviyeleri açısından farklılık göstermiştir (Hamutoğlu ve diğerleri 2017). Bu durumda da sınıf seviyesindeki artışa paralel olarak dijital okuryazarlık yetkinlik düzeyinin arttığı ifade edilebilir (Kozan ve Bulut Özek, 2019). Dolayısıyla katılımcıların teknolojiyle ilgili bilgi birikimlerinin ve farkındalıklarının sürekli artması onların dijital okuryazarlık seviyelerindeki yükselişi

de desteklediğinin göstergesidir.

Araştırmada n lisans ğrencilerinin eğitim süreçlerindeki ilgili bölümün dijital okuryazarlık yetkinlik seviyelerinde belirgin bir farklılık meydana gelip gelmediği değerlendirilmiştir. n lisans ğrencilerinin okudukları bölüm değişkenine göre dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerinin alt boyutlarında cfarklılığın ortaya çıktığı dikkat çekmektedir. Alanyazında hem Ocak ve Karakuş (2019) hem de Özerbaş ve Kuralbayeva (2018)'nin araştırma bulgularında bölüm türüne göre anlamlılık içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılığın nereden kaynaklandığı ise katılımcıların branşlarıyla ilgili olabileceği düşünülebilir. Bilgisayar teknolojileri bölümü ğrencilerinin içinde bulunduğu akademik disiplin gereğince interneti ve dijital teknolojileri diğer bölümlerdeki öğrencilerden daha sık kullanmalarından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Dijital teknolojilere dair bilgi birikimleri, beceri ve yetkinliklerinin artmasını sağlayan bu olgu, dijital okuryazarlık yetkinliklerinde de belirgin bir gelişmeye yol açmaktadır.

Gldeğ ve Kanat (2018)'in çalışma bulgularına eşdeğer olarak araştırmada ön lisans ğrencilerinin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerinin günde ortalama kaç saat internet kullanıldığına ve kullanımı daha sık olan sosyal medya uygulamasına göre belirgin fark yer almadığı saptanmıştır. Dijital materyal ve araçların sürekli olarak hayatımıza entegre olması ve her zaman erişim sağlanabilir olması bu durumu etkileyebilir.

Literatüre bakıldığında gerek bu çalışma gerekse önceki araştırmalardan öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerinin desteklendiği sürece dijital teknolojinin olası olumsuz etkilerinin yıkıcı olmayacağı sonucuna varılabilir. Yeni normların şekillendiği dönemde öğrencilerin dijital okuryazarlık yetkinlik seviyelerinin kapsamlı şekilde iyileştirilmesiyle ilgili şu çalışmaların yapılması önerilebilir:

- İlköğretimden niversiteye kadar eğitsel faaliyetlerin her aşamasında dijital okuryazarlık bilgi ve yetkinliklerini geliştirecek derslere ve uygulamalara yer verilmelidir.
- Öğrencilerin dijital okuryazarlık yetkinlik düzeylerini arttıracak organizasyonlar (eğitim, sempozyum, vb.) planlanabilir.
- Üniversite ğrencilerinin, hatta çocukların dijital okuryazarlık yetkinlikleri farklı değişkenler açısından incelenebilir.
- Uluslararası ölçekte farklı sosyoekonomik ve kültürel özelliklerdeki öğrenciler ile nicel yöntemle birlikte nitel çalışmalarla da veriler tekrar toplanabilir.

Sonuç olarak, dijital okuryazarlık konusundaki bu kapsamlı çalışmalar, toplumun genel dijital yetkinliklerini artırarak dijital evrim sürecine anlamlı katkılar sunmaktadır.

Kaynakça

- Acar, Ç. (2015). Anne ve babaların ilkököl ortaokul ve lise öğrencisi çocukları ile kendilerinin dijital okuryazarlıklarına ilişkin görüşleri (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aksoy, NC, Karabay, E., Aksoy, E. (2021). Sınıf Öğretmeni Okuryazarlık Dergisi İnce Edebiyat Dergisi. Selçuk İletişim: Cilt, 14, s. 859-894.
- Bayrakçı, S. (2020). Dijital yetkinlikler bütünü olarak dijital okuryazarlık: ölçek geliştirme çalışması. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bayrakçı, S., & Narmanlıoğlu, H. (2021). Digital Literacy as Whole of Digital Competences: Scale Development Study. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(4), 1-30.
- Bingöl, H. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile mesleki motivasyonlarının incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Çelikkaya, T., & Köşker, C. (2023). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Beceri Yeterlilik Düzeyleri (Kırşehir Örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 1-28.
- Elçi, A. C. (2015). Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programına yönelik öğrenci görüşlerinin dijital vatandaşlık bağlamında incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ertaş, H., Kiraç, R., ve Demir, R. (2019). Dijital okuryazarlık ve e-sağlık okuryazarlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. 3. Uluslararası 13. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi (s. 557-570). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Eshet-Alkalai, Y. (2004). Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of educational multimedia and hypermedia*, 13 (1), 93-106.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gökçearaslan, Ş., Bayır, E. A. (2011). Öğretmen adaylarının sayısal yetkinlik düzeylerinin incelenmesi. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 2011 sunulmuş bildiri, Antalya. Erişim tarihi: 02.07.2024, <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/200.pdf>.
- Göldağ, B. ve Kanat, S. (2018). Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık durumları. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 70, 77-92.
- Gültekin, V., & Özel, N. (2024). Üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık becerileri. *Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 64(1), 384-420. <https://doi.org/10.33171/dtcjournal.2024.64.1.16>.
- Hamutoğlu, N. B., Güngören, Ö. C., Uyanık, G. K., ve Erdoğan, D. G. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeği: Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 408- 429.
- Hobbs, R. (2010). Digital and media literacy: A plan of action. Erişim tarihi: 01.07.2024, <https://works.bepress.com/reneehobbs/13>.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Akademi
- Kozan, M. (2018). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitim Bölümü Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeyleri ve Siber Zorbalığa İlişkin Duyarlılıklarının İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kurtdaş, M. Ç. (2021). Toplum açısından medya okuryazarlığı ve eğitimi. E. Koçoğlu and Ö. Akman (Ed.), *Medya okuryazarlığı ve eğitimi*. Pegem Akademi, Ankara.
- Martin, A. (2005). DigEuLit – a European framework for digital literacy: A progress report. *Journal of e-Literacy*, 2(2), 130-136.
- Sağiroğlu, Ş., Bülbül, H. İ., Kılıç, A. ve Küçükali, M. (2020). Dijital okuryazarlık ve ötesi. Ş. Sağiroğlu, H. İ. Bülbül, A. Kılıç ve M. Küçükali (Ed.), *Dijital okuryazarlık: Araçlar, metodolojiler*,

- uygulamalar ve öneriler içinde (s. 1-46). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sönmez, E. E. & Gl, H. . (2014). Dijital okuryazarlık ve okul yöneticileri. Erişim tarihi: 01.07.2024, <http://inet-tr.org.tr/inetconf19/ozet/69.html>.
- Ocak, G., & Karakuş, G. (2019). Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık z-yeterlilik Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1427-1436.
- Özbay, M. ve zdemir, O. (2014). Türkçe ğretim programı için bir neri: Dijital okuryazarlığa yönelik amaç ve kazanımlar. Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 2 (2), 31-40.
- Özden, M. (2018). Digital Literacy Perceptions of the Students in the Department of Computer Technologies Teaching and Turkish Language Teaching. International Journal of Progressive Education, 14(4), 26-36.
- zerbaş, M. A., & Kuralbayeva, A. (2018). Türkiye ve kazakistan Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. Muğla Sıtkı Koman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16-25.
- Prior, D. D., Mazanov, J., Meacheam, D., Heaslip, G., ve Hanson, J. (2016). Attitude, digital literacy and self efficacy: Flow-on effects for online learning behavior. The Internet and Higher Education, 29, 91-97.
- Sarıkaya, B. (2019). Türkçe ğretmeni Adaylarının Dijital Okuryazarlık Durumlarının eşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(62), 1098-1107.
- şahin, A., Asal zkan, R. ve Turan, B. N. (2022). İlkokul ğrencilerine yönelik dijital okuryazarlık leğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik alışması. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10(3), 619-630.
- Tabachnick and Fidell (2013). B.G. Tabachnick, L.S. Fidell Using Multivariate Statistics (sixth ed.) Pearson, Boston.
- Yeşildal, M. ve Kaya, ř. D. (2021). Yetişkin bireylerde dijital okuryazarlık ve sağlık okuryazarlığı arasındaki ilişki: Konya rneği. Sağlık Bilimleri Dergisi, 30(2), 174-181.
- Yontar, A. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(4), 815-824.